Opgave 3 Straathonden

In Turkije wonen ongeveer 4 miljoen straathonden. Ze zijn afhankelijk van mensen die voor hen zorgen. Een van die mensen is Mine Vural:

tekst 4

Twee keer per dag gaat Mine Vural langs alle honden in haar wijk in Istanbul om ze te voorzien van eten en schoon drinkwater. Vaak krijgt ze restjes vlees van de slager in haar straat of zakjes eten van andere buurtbewoners.
'Ze doen niemand kwaad. Ze zijn onze vrienden, onze buren, we leven met ze samen,' zegt Vural.

bron: nos.nl, Turken boos om plannen straathonden af te maken: 'Blijf van onze honden af', 2024

Volgens de zorgethiek van Josephine Donovan en Carol Adams gaan sommige ethische benaderingen ten onrechte uit van moreel individualisme.

2p **17** Geef weer wat moreel individualisme inhoudt.
Leg vervolgens met het voorbeeld van Vural uit wat de kritiek van Donovan en Adams op moreel individualisme inhoudt.

Niet alle straathonden worden zo goed verzorgd als de straathonden in de wijk van Vural. Zo worden er regelmatig honden aangereden in het verkeer en zijn er ook mensen die de honden opzettelijk mishandelen.
Net als Immanuel Kant denkt Paul Taylor na over ethiek in termen van plichten. Taylor stelt dat het biocentrisme de mens vier plichten oplegt. Volgens een van de vier plichten van Taylor hebben mensen de plicht om voor mishandelde straathonden te zorgen.

2p **18** Beargumenteer of mensen volgens jou de plicht hebben om voor mishandelde straathonden te zorgen. Ga daarbij in op:
- de plicht van Taylor die van toepassing is op mishandelde straathonden, en
- Kants opvatting over de intrinsieke waarde van dieren.

Veel mensen zien straathonden als een verrijking van de stad Istanbul. Honden brengen net als ratten ziektes over, maar ratten worden meestal als plaagdieren gezien.

1p **19** Leg met dit voorbeeld uit wat 'speciësisme' inhoudt.

Straathonden kunnen mensen achtervolgen, bijten, ziektes veroorzaken en ze zorgen voor onveilige verkeerssituaties. Het Turkse parlement heeft een wet aangenomen om de situatie met de straathonden te veranderen. De wet moet ertoe leiden dat straathonden kunnen worden geadopteerd of anders worden opgesloten in het asiel of gedood. De Turkse regering zegt dat ze met deze wet mensen wil beschermen.
Libertariërs zijn voorstander van een minimale overheid, ook wel een nachtwakersstaat genoemd.

1p **20** Leg uit dat libertariërs kunnen instemmen met deze wet van de Turkse overheid.

De honden in Turkije worden ook wel als een vorm van publiek bezit beschreven, omdat er zo veel inwoners zijn die gezamenlijk voor de honden zorgen. Adoptie wordt door de Turkse regering gezien als oplossing voor het probleem van agressieve en zieke straathonden. Bij adoptie wordt de hond iemands eigendom.
Ecolibertariërs zijn voorstanders van eigendomsrechten.

1p **21** Leg uit dat eigendomsrechten volgens ecolibertariërs een oplossing kunnen zijn voor het probleem van agressieve en zieke straathonden.

Binnen de ethiek wordt er een onderscheid gemaakt tussen egoïsme en altruïsme.

1p **22** Geef een argument dat adoptie als oplossing voor het probleem van agressieve en zieke straathonden past bij een egoïstisch mensbeeld.

De gemiddelde levensverwachting van een hond op straat is twee jaar en in die jaren hebben ze last van honger, dorst en veel verschillende ziektes. Volgens de nieuwe wet mogen honden die ziek zijn gedood worden.
Vanuit het utilisme zou het onder voorwaarden gerechtvaardigd kunnen zijn om straathonden te doden.
Peter Singer baseert zijn utilisme op een overeenkomst tussen mensen en andere diersoorten.

2p **23** Leg dit uit.
Leg vervolgens uit onder welke voorwaarden het vanuit een utilistisch perspectief gerechtvaardigd is om straathonden te doden.

Ook honden die voor mensen een bedreiging vormen, mogen volgens de nieuwe wet worden gedood.
Volgens Tom Regan hebben alle dieren een inherente waarde. Toch mogen de rechten van dieren soms geschonden worden.

1p **24** Leg uit dat het vanuit het slechter-af-principe van Regan gerechtvaardigd is voor mensen om gevaarlijke straathonden te doden.

Let op: de laatste vraag van dit examen staat op de volgende pagina.

De hond is als een van de eerste diersoorten door de mens gedomesticeerd. Dit betekent dat mensen honden gingen selecteren op bepaalde eigenschappen, waardoor de genetische aanleg van honden is veranderd. De laatste tweehonderd jaar zijn er steeds meer verschillende rassen gefokt waarbij vooral is geselecteerd op eigenschappen die mensen schattig vinden, zoals flaporen, een kleine kop, grote ogen en een platte snuit. Volgens de historica Valérie Chansigaud denken we bij het selecteren van deze eigenschappen vooral aan onszelf en niet aan de hond:

tekst 5

Deze passie voor verschillende rassen heeft behoorlijk negatieve consequenties voor de dieren die gefokt worden. Ik noem het voorbeeld van de mopshond. Dit zijn kleine hondjes met een extreem platte snuit die ervoor zorgt dat ze ademhalingsproblemen hebben.

bron: *Arte, Moeten huisdieren worden vrijgelaten?, 2023*

Wanneer het selecteren van een bepaalde eigenschap, zoals de platte snuit van de mopshond, nadelig is voor het welzijn van het dier spreken we van doorfokken.
Martha Nussbaum heeft in haar dierethiek een deugdethische benadering.

2p **25** Geef een argument **tegen** het doorfokken van honden. Ga daarbij in op:
- de deugdethische benadering van Nussbaum, en
- tekst 5.

Bronvermelding
Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift.